

הלכות נטילת ידים לסעודה - I

טבילת ידים

שוע"ר סי' קנט

יז בין שנוטל ידיו מתוך הכלי ובין מכניס ידיו לתוך הכלי נקרא נטילה בכלי ... ויש אומרים שלעולם אינה חשובה נטילה אלא אם כן באו המים על ידיו מכח נותן, כמו שמצינו בקידוש ידים ורגלים במקדש, זכתיב ורחצו ממנו ולא בתוכו, שבתוכו אינו רוחץ מכח נותן ... ובשעת הדחק יכול לסמוך על סברא הראשונה ... ויש אוסרין אפילו בשעת הדחק, לפי שהעיקר כסברא האחרונה.

כא המטביל ידיו במי מקוה, אף על פי שאין המים באים על ידו מכח נותן, ידיו טהורות, אם כל גופו נטהר בהם ידיו לא כל שכן. והוא שראויים לטבול בהם כל גופו דהיינו שיש בהם מ' סאה, אבל פחות מ' סאה, או שהם זוחלין, פסולין גם לטבילת ידים. ויש אומרים שאפילו אין בהם אלא רביעית, כיון שאינן שאובים והם בקרקע כשרים לטבילת ידים, לפי שמן התורה אין צריך מ' סאה לשום טבילה אלא לטבילת כל גופו בלבד, לפי שזהו שיעור מים שכל גופו עולה בהם בבת אחת, שאין טבילה לחצאין, אבל טבילת כלים די ברביעית מי גשמים שבקרקע, אם הכלי מתכסה בתוך המים, כגון מחטין וצנורות, אלא שהחכמים אמרו שלא יהא חילוק בין טבילת גופו לטבילת כלים והצריכו הכל במ' סאה, וכיון שטבילת כלים שהיא מן התורה דיה ברביעית כל שכן נטילת ידים שהיא מדברי סופרים שזיה ברביעית כיון שידיה מתכסות בהם. ויש לסמוך על דבריהם להקל בדברי סופרים בדיעבד, אבל לכתחילה יש להחמיר כסברא הראשונה.

כב במה דברים אמורים במי מקוה שהם מי גשמים והפשרת שלגים וכיוצא בהם שנקוו ונתקבצו למקום אשבורן ... אבל מי גשמים והפשרת שלגים וכיוצא בהם שהם זוחלין יש להסתפק לפי סברא האחרונה, אם הקילו בנטילת ידים גם בזוחלין כמו שהקילו בפחות מ' סאה או שלא הקילו בזוחלין מפני שפסולות גם לטבילת כלים מן התורה.

כג וכל זה במי מקוה. אבל מים שאובין אפילו הם במקום אשבורן ויש בהם מ' סאה פסולות לטבילת ידים. ויש מכשירין במ' סאה שאובין בקרקע, הואיל והם כשרים לטבילת בעלי קריין הצריכים טבילה לדברי תורה מתקנת עזרא כמו שנתבאר בסי' פ"ח (והעיקר כסברא הראשונה).

כד המטביל ב' ידיו יש אומרים שאינו מברך על נטילת ידים אלא על טבילת ידים או על שטיפת ידים, לפי שלשון נטילה נתקן על שם הכלי שנקרא נטלא. ויש אומרים שמברך על נטילת ידים ולא על טבילת ידים, שהיכן ציונו על טבילת ידים, אבל על נטילת ידים ציונו ויש בכלל מאתיים מנה, שמחמת חיוב הנטילה שציונו אנו מטבילין עכשיו ... (והמברך על שטיפת ידים יוצא לדברי הכל).

כה המטביל ידיו אין צריך שתי פעמים כמו שהצריכו מים שניים בנטילה לטהר הראשונים שנטמאו מהידים אם אין רביעית, אבל בטבילה אין כאן מים טמאים כלל.

שוע"ר סי' קס

י לא תקנו חכמים נטילה אלא במים הראויים לשתיית בהמה, אבל מים מלוחים או מרים או סרוחים עד שאין הכלב יכול לשתות מהם פסולים לנטילת ידים, אע"פ שכשרים למי מקוה לטבילת כל הגוף, ואין צריך לומר לטבילת ידים.

יב ומי הים הן מלוחין ואינן ראויים לשתיית הכלב, ואין נוטלין מהן לידיים בכלי.

פסקי הסדור, השכמת הבוקר, סדר הנטילה

המהלך בדרך ואין לו כלי, אם מטביל בתוך מי גבאים שיש בהם מ' סאה, או במי מעין אע"פ שאין בו מ' סאה, בריך על נטילת ידים, ואחר כך כשיזדמן לו כלי ומים ישפוך עליהם ג' פעמים.

סדר נטילת ידים לסעודה

(ח) אבל מותר להטביל ידיו בים, וכן במי גשמים המכונסין בקרקע, אף שהם סרוחים ועכורים עד שאין הכלב יכול לשתות מהם. והוא שיש בהם מ' סאה שהם ראויים לטבילה, וגם יהיו מכונסים באשבורן ולא זוחלין והולכין, שמי גשמים הזוחלין פסולים לטבילה ... ובשעת הדחק יש לסמוך על יש מקילין בנטילת ידים להטבילין במי גשמים או הפשרת שלגים המכונסים באשבורן אף על פי שאין בהם מ' סאה אלא כדי לכסות הידים בלבד, כגון המהלך בדרך והוא רחוק מאד מהמים, ואין עמו כלי לשאוב וליטול ממנו לידי, או שהם סרוחים או עכורים ופסולים לנטילה. אבל אין להקל להטביל בשאובין שבקרקע, אפילו יש בהם מ' סאה.

(ט) וכל המטביל ידיו לסעודה, יש אומרים לברך על טבילת ידים או על שטיפת ידים, ולא על נטילת ידים, ויש אומרים שאין לברך על טבילת ידים אלא על נטילת ידים. ולכתחלה טוב לברך על שטיפת ידים ויוצא לדברי הכל. אך אם בריך על טבילת ידים או על נטילת ידים אין צריך לחזור ולברך. והמטביל ידיו דיו להטביל פעם אחת לבד.